Contributed by Francisco Louçã, Daniel Bensaid en Michael Lowy
woensdag, 19 januari 2005 -

Sinds de verkiezing van Lula als president van Brazilië, de rechtse bocht van de PT in die nieuwe regering, de deelname van een kameraad van de Vierde Internationale aan die regering, de uitsluiting door de PT van andere kameraden... wordt er deftig en heftig gediscussieerd binnen en buiten Democracia Socialista (een linkse tendens binnen de PT, opgezet door onze kameraden van de Vierde). Het politiek bureau van de SAP verklaarde zich akkoord met de positie die vertolkt wordt door Michaël Löwy, Daniel Bensaïd en Francisco Louça in hun brief aan de DS. Ondertussen stemde het Internationaal Comité van de Vierde Internationale een motie die in dezelfde richting gaat als de brief waarvan we hiernaast grote uittreksels publiceren.

Parijs, januari 2005

Beste vrienden en kameraden van Democracia Socialista,

De centrale kwestie vandaag is de karakterisering van de regeringspolitiek van Lula. We kunnen die zonder de minste aarzeling bestempelen als sociaal-liberaal. Daarom ook krijgt de regering Lula lofbetuigingen van het Internationaal Muntfonds en andere internationale instellingen. De dagelijkse praktijk van de meerderheid van Democracia Socialista in het afgelopen jaar lijkt nochtans weinig samenhangend: je bestempelt de regeringspolitiek als sociaal-liberaal, maar je aarzelt om de concrete maatregelen van die regering als dusdanig te karakteriseren, je neemt verder deel aan de regering zonder dat de kameraden die rechtstreeks betrokken zijn bij regeringsverantwoordelijkheid openlijk hun ontevredenheid uitdrukken?

Er bestaat een fundamentaal verschil tussen de partij en de regering. De Arbeiderspartij PT is het resultaat van meer dan 20 jaar strijd, van ervaringen die sterk verbonden zijn met de mobilisatie van sociale bewegingen. Vandaag vertaalt deze politieke achtergrond zich in interne tegenstellingen tussen de oorspronkelijke definitie van de partij en haar huidige onderschikking aan de regeringsoriëntatie. De partij is een product van strijd. De regering is een staatsinstelling. In theorie bestaan er natuurlijk mogelijkheden om positieve hervormingen door te voeren. Die mogelijkheid bestaat ook in regeringen van gevestigde ordes zoals die van Blair, Schröder of Jospin. Maar een regering is niet de simpele optelsom van de sectoriële politiek van haar ministers, waar er een soort van "dualiteit" zou bestaan tussen "economische" ministers en "sociale". De regering Lula voert een globale politiek die bepaald wordt door economische en financiële keuzes.

In die omstandigheden is deelname aan de regering hoe langer hoe meer problematisch. Tijdens discussies tussen militanten van de Vierde Internationale hebben wij erop gestaan dat de kwestie niet zou worden gesteld in abstracte doctrinaire termen, tijdsloos, zonder rekening te houden met de kenmerken van het land, de geschiedenis van de PT, haar banden met de sociale en syndicale beweging. Maar het lijkt er hoe langer hoe meer op dat bij gebrek aan sociale mobilisatie (met uitzondering van de landloze boeren) enkele gekende linkse ministers in een keurslijf gedwongen worden en gijzelaars worden van een politiek die reeds aangekondigd was tijdens de verkiezingscampagne.

Ook al was het geen agrarische revolutie, het nationaal programma voor landhervorming dat in november 2003 was aangenomen, had een betekenisvolle hervorming kunnen zijn, gesteund door de landlozen. Het wordt duidelijk dat dit programma hoe langer hoe meer achterstand oploopt en het wordt zeer twijfelachtig of de doeleinden zullen bereikt zijn op het einde van het regeringsmandaat. Tegen de budgettaire en andere obstakels in, was het mogelijk de stem te verheffen, om de

verantwoordelijkheid van de vertraging van de landhervorming toe te schrijven aan de macro-economische keuzes van de regering en op die manier een argument te hebben om eventueel uit de regering te stappen of tenminste een bilan te hebben dat je kan verdedigen naar de sociale bewegingen toe. Het ziet er echter naar uit dat het ministerie voor agrarische ontwikkeling (van minister Rosetto, lid van DS, nvdr) heel discreet gebleven is in haar openlijke kritiek. Zo dreig hij in de sandwich gedraaid te worden tussen een regeringspolitiek waartegen hij zich amper heeft afgezet en de groeiende onvoldaanheid bij de beweging voor een landhervorming. Meer algemeen is de regering niet een simpele mozaïek van ministers, maar het werktuig van een globalere politiek. Men kan zich daarom niet opsluiten achter "één enkel ministerie" en de globale logica van de regeringspolitiek negeren.

Op het sociale plan klonk de alarmbel in de winter 2003 bij het debat over de hervorming van de pensioenen. Het ging hier wel degelijk over een liberale hervorming die de weg opende voor pensioenfondsen en een privatisering van de sociale zekerheid.

De uitsluiting van Héloïse en de drie andere dissidente parlementsleden is geen bijkomstige zaak. De PT onder leiding van Lula wilde duidelijk maken dat de PT ondergeschikt is aan de regering, en wilde de oppositie snel verdelen. Die oppositie tegen de sociale gevolgen van de regeringspolitiek zat er aan te komen. De bureaucratische uitsluiting van parlementsleden die trouw gebleven waren aan de programmatorische uitgangspunten van de PT hebben velen geschokt in de sociale en syndicale linkerzijde tot ver buiten Brazilië.

Het is de leiding van de PT die de spelregels en het ritme bepaalde door snel een uitsluitingsprocedure op gang te zetten om de uitgeslotenen te verplichten initiatieven te nemen buiten de partij. Sommigen van ons vonden nochtans dat de oprichting van de P-Sol voorbarig is gebeurd, maar wat er ook van zij, de P-Sol is opgericht als een daad van gewettigde zelfverdediging. De P-Sol kan zich ongetwijfeld ontwikkelen. Zelfs al capteert de PT nog altijd zekere vormen van radicalisatie, haar rechtse draai maakt plaats vrij voor een sociale radicalisatie: er bestaat een leven buiten de PT. Nochtans vertegenwoordigt de P-Sol helemaal niet een geloofwaardig alternatief voor de PT, zelfs al wordt de PT hoe langer hoe bureaucratischer en corrupter. Er moet dus gewerkt worden aan een soort samenwerking tussen de kritische linkerzijde binnen en buiten de PT, waarbij wederzijdse aanvallen moeten vermeden worden en elkaars tactische keuzes moeten gerespecteerd worden.

Een kordate oppositie binnen de PT zou meerdere hypothesen moeten bestuderen, met inbegrip van de keuze voor een eventuele betekenisvolle breuk, met een grotere draag-wijdte dan individuele breuklijnen in verspreide slagorde; een breuklijn die in staat is een belangrijk deel van de continuïteit en het historisch erfgoed van de PT met zich mee te nemen in plaats van die zonder strijd over te laten aan een gulzige leiding.

Het lijkt tegenstrijdig dat de oriëntatie van de meerderheid van Democracia Socialista vandaag heel begripvol is voor de meerderheid van de PT, terwijl hoe langer hoe meer stemmen opgaan bij vakbondsmensen, intellectuelen, economisten en sommige sectoren van de kerk om een radicale koerswijziging te eisen van de regeringspolitiek.

Het discrete ontslag van Frei Beto illustreert goed de moeilijkheden van de campagne ‘honger 0’. Dat is een voorbeeld van hoe sociale hervormingen worden gewurgd ten voordele van strenge budgettaire normen. Lula heeft met kracht de economische opties verdedigd.

Contributed by Francisco Louçã, Daniel Bensaid en Michael Lowy
woensdag, 19 januari 2005 -

De tijd is op. Niemand is meester van het ritme en van de tijd, maar de institutionele kalender vereist duidelijke keuzes vanaf 2006. Tactische kwesties zouden ondergeschikt moeten worden aan de fundamentele kwesties en aan de inhoud: de noodzaak van de overgang naar het socialisme, van de nationale autonomie tegen de mondiale afhankelijkheid, een moratorium op de schuldenlast, campagnevoorstellen over de Amerikaanse vrijhandelszone Alca, over lonen en werkgelegenheid, controle en participatie op het overheidsbudget, een radikale land- en milieuhervorming. Als zulk een platform wordt omgezet in concrete campagnes, als ze niet in de schuif worden gestoken om ze er 'op een goede zondagmorgen' uit te halen, als de kwestie van de breuk met de regering duidelijk wordt gesteld, dan kunnen we terug allianties en samenwerkingsverbanden opzetten binnen en buiten de PT op een soliede basis en niet op basis van indrukken en wisselende belangen.

We zijn er ons goed van bewust dat de opinie die we hier openlijk verkondigen kan aangevoeld worden als inmenging in het interne debat van Democracia Socialista. Maar de toestand is te ernstig en de internationale weerslag te belangrijk om de diplomatie voorrang te geven op openlijk en vrank taalgebruik. Als we tot eenzelfde internationale organisatie behoren, is het juist om openlijke en vranke verhoudingen aan te knopen, te profiteren van de ervaring die her en der is opgedaan. In de mate dat alle kameraden van de DS, wat ook hun keuze is tot partijopbouw op korte termijn, lid blijven van de Internationale, hopen wij dat dit gemeenschappelijk referentiekader zal bijdragen tot een serieuze discussie, gevoed door ervaringen die we nog zullen opdoen in de toekomst. Daartoe willen wij, met onze bescheiden middelen, bijdragen.

Chico, Daniel, Michael